

ferne af dets paatagne Arbejdsforpligtelse, men er en Række af personlige, tilfældige, ofte lunefulde og altsaa ganske vilkaarlige Bestemmelser og Williesyttringer underkastet langt ud over Grænserne af den paatagne Forpligtelse. Ved Siden heraf kan der paavises andre saadanne bestemte Feil i vor Lyndelovgivning, som i en ikke altfor fjern Fremtid med Nødvendighed ville paatrænge sig Lovgivningen til Omdannelse. Jeg tror altsaa, at der med Nødvendighed vil paatrænge sig en Fortsættelse i samme Land som den Udvikling, vi ere komne ind paa, og jeg tror ikke, at det vil være nyttigt eller retfærdigt eller overhovedet gjørligt at forsøge paa et virkelig principielt Tilbage-skrift fra denne Udvikling. Jeg tror overhovedet, at vor Tid er villig til i alt Fald at forsøge paa saa vidt som muligt ad Lovgivningsveien at gjøre Ret og Skjel over for de Smaa og Svage og ingenlunde noget Mødsat. Det er derfor min levende Overbevisning, at man kan forsøge sig i Reaktion mod den Bevægelse, hvori man nu en Gang er; man kan forsøge at stemme imod Strømmen — man kalde den Under- eller Overstrømmen efter Behag — men i samme Grad, man stemmer imod, i samme Grad vil det om kortere eller længere Tid hæve sig med Tilbage-slag.

Naar jeg, udgaaende fra dette almindelige Standpunkt, betragter det nærværende Lovforslag, skal jeg gjerne være med med de Første til at indrømme, at Lovforslaget sikkerlig har en human Hensigt; men jeg kan ikke negte, at jeg i dette Lovforslag ser et om end svagt Forsøg paa — som det erede Medlem for Aarhus Amts 3de Valgkreds (M. Jensen) sagde — at skue Udviklingen tilbage i andre Folder, som mere konvenere den ene Part end den anden. Jeg tror, at Intet mere end den Diskus-sion, der her er forefalden, har kunnet give det erede Medlem Ret i, at her paa dette Sted savner i Virkeligheden den ene Part sin Repræsentation, medens den anden Part er repræsenteret til Overflod. Vilde man fra Lyndets Standpunkt fremdrage Enkeltheder i Lyndeloven, vilde man, efter min Mening, med Lethed kunne paavise en Række Bestemmelser, der gjøre Lyndets Stilling lige over for Husbonden mislig, og en Række af Banfælgeligheder for Lyndet i at komme til dets Ret. Naar man navnlig har peget paa § 10 — hvad den erede sidste Tale-gjorde — som en Paragraf, man i Principet vilde kunne gaa ind paa, saa vil jeg sige, at dette i høj Grad har berørt mig smertelig; thi det er Veien til paa ny at etablere en Slags Trældom for den arbejdende Befolkning. Allevrede derved, at man lovbekræfter, at under visse givne Forhold kan den af Lyndet indgaaede, aldeles private Forpligtelse blive Gjenstand for offentlig Forsøgning, kan Lyndet selv blive Gjenstand for Politiefterforskning, for Efterlysning i Polititiden, i Bladene og paa anden Maade, medens der ikke for Husbondens Vedkommende er

etableret Noget, der paa nogen Maade kan lignedes ved dette, allerede derved er der gjort et Skridt i denne Retning. Man har herved gjort det første Skridt til paany at trælgjøre Lyndet, og det er et Skridt, som jeg fra mit Standpunkt aldrig nogensinde kan være med til. Overhovedet tror jeg, at det er en fuldstændig Misforstaaelse, naar man antager, at Lyndeforholdet i og for sig skulde være skiftet til offentlig Paatale. Hele dette Forhold er i sin inderste Kjerne saa intimt og saa særlig privat, at det i Virkeligheden ikke paa nogen Maade egner sig til at være Gjenstand for offentlig Politiefterforskning. I Erkendelsen heraf har man netop ogsaa i Loven af 1854 etableret en ganske færegen Forligsinstitution i Lyndeforhold, Noget, man ikke kan opvise Maage til i andre Rettsforhold. Man har i 1854 sølt det rent Private og det særligt Intime i dette Forhold og derfor indført denne særlige Forligsinstitution. Men nu, i 1875, kommer man og vil give denne Institution et Sideskifte ved under visse Forhold at undergive Lyndet offentlig Politiefterforskning! Disse to Ting forholder sig til hinanden som fuldstændige Modsetninger, og at give Lyndeloven en saadan Udvikling, dertil hverken kan eller vil jeg nogensinde give min Stemme. Det kan være fuldkommen hensigtsmæssigt for Husbonden at have et saadant Middel, men fordi det er hensigtsmæssigt, er det ikke retfærdigt eller principrigtigt. Selv bortset fra det Principrigtige i denne Paragrafs Indhold, forekommer det mig imidlertid, at den ikke i Virkeligheden byder det, som der paatænkes, at den skulde byde. Det, den skulde byde, skulde være en større Sikkerhed for, at Husbonden lige over for Lyndet kunde komme til sin Ret; men da Paragrafen ikke indeholder Noget som helst om, at Lyndet under visse Forhold kan hæftes for at blive tilstede, ser jeg ikke rettere, end at naar en af Bestemmelserne i § 9 er opfyldt, kan Lyndet frit rejse hen, hvor det vil, og saa bliver affkurat den samme Banfælgelighed tilbage, for at finde Lyndets Opholdsstæ, som der før var, kun at det nu bliver det Offentlige, der skal opsøge Lyndet, i Stedet for, at det før var den Private. Men nu er det ikke dermed givet, at det Offentlige i Virkeligheden har Midler til at finde Vedkommende, eftersom denne jo ikke er forpligtet til at blive paa et og samme Sted, men kan flytte og vil vedblive at flytte, naar Omstændighederne byde ham at tage Dagarbejde. Det kan saa maaske være Aar og Dag, inden Politiet opdager, hvor han er, og er det opdaget, og gjør Politiet Forberedelse til at infaminere Sag imod ham, hvad gjør han saa? Saa flytter han igjen. Jeg ser altsaa ikke, at der ad den Vej kan skaffes nogen Sikkerhed for, at Lyndet virkelig bliver underkastet Forsøgning. Med Hensyn til § 9 er der ogsaa forskjellige Banfælgeligheder tilstede. Jeg ser ikke rettere, end at andet Stykke i § 9 i Henshold til, hvad jeg har sagt om § 10, i Virkelig-